

РЕШЕНИЕ

№ 39

гр. Пловдив, 11.01.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

ОКРЪЖЕН СЪД – ПЛОВДИВ, V СЪСТАВ, в публично заседание на първи декември през две хиляди двадесет и първа година в следния състав:

Председател: Светлана Ив. Изева

Членове: Радостина Анг. Стефанова
Светлана Анг. Станева

при участието на секретаря Петя Ф. Цонкова
като разглежда докладваното от Светлана Анг. Станева Въззивно гражданско дело № 20215300502760 по описа за 2021 година

Въззивното производство е по реда на чл.258 и следващите от ГПК във връзка с чл.49 вр.чл.45, ал.1 от ЗЗД.

Образувано е по подадена въззивна жалба от Д***** против решение №262187 от 06.08.2021 г., постановено по гр. дело №17989/2019 г. на РС - Пловдив, XXI гр. състав, с което е отхвърлен предявения от ***** против „*****“ иск за присъждане на сумата от 5000 лв. – частично от сумата от общо 88673.76 лв., представляваща лихви за забава върху сумата от 420000 лв. за периода 16.08.2016 г. – 14.09.2018 г., начислена по протокол №П-29002918138275-073-001/27.09.2018 г. на НАП, и е осъдено *****“ да заплати на „*****“ направените разноски в размер на 3220 лв.

Във въззивната жалба се навеждат доводи за неправилност и незаконосъобразност на решението. Излагат се подробни съображения, че издаването на кредитно известие съгласно чл.115, ал.2 от ЗДДС (ред. в сила от 01.01.2016 г.) представлява нормативно установено задължение за ответника и същевременно необходимо условие за изпълнение на задължението на жалбоподателя за възстановяване ползвания данъчен кредит по процесната фактура и отговорността на ответника е безвиновна, има

обезпечителен характер и произтича от вината на натовареното с извършване на счетоводната дейност лице. Иска се отмяна на атакувания съдебен акт, като се постанови ново решение, с което да се уважи изцяло предявения иск за сумата от 5000 лв., предявена като частичен иск от претърпяната от ищеца вреда в размер на 88673.76 лв.

В срока по чл.263, ал.1 от ГПК е постъпил писмен отговор от насрещната страна, като се излагат подробни съображения, че въззивната жалба е неоснователна и следва да се остави без уважение, а първоинстанционното решение да се потвърди като правилно и законосъобразно.

Пловдивският окръжен съд, въззивно гражданско отделение, V състав, като прецени събраните по делото доказателства, намира следното:

Въззивната жалба е депозирана в законоустановения срок, изхожда от легитимирана страна и е насочена срещу съдебен акт, подлежащ на въззивно обжалване, поради което се явява процесуално допустима и следва да се разгледа по същество.

При служебната проверка на основание чл.269 от ГПК се констатира, че решението е валидно и допустимо - постановено е в рамките на правораздавателната компетентност на съдилищата по граждански дела и в съответствие с основанието и петитума на искането за съдебна защита.

Въззивната проверка за правилност се извършва на решението само в обжалваната част и само на поддържаните основания. Настоящият състав при служебната си проверка не констатира нарушения на императивни материално-правни норми, които е длъжен да коригира, и без да има изрично направено оплакване в тази насока съгласно задължителните указания, дадени с ТР №1/09.12.2013 г. по тълк.д. №1/2013 г. на ОСГТК на ВКС. Решението е и правилно, като на основание чл.272 от ГПК въззивният съд препраща към мотивите на първоинстанционния.

Въззивната инстанция, като съобрази доводите на страните, съгласно правилата на чл.235, ал.2 вр. чл.12 от ГПК, и предвид релевираните в жалбата въззивни основания, прие за установено следното:

Първоинстанционният съд е сезиран с искова молба от *****, против „****“, с която е предявен осъдителен иск с правно основание чл. 49, вр. с чл. 45 ЗЗД.

В исковата молба се твърди, че между страните бил подписан договор №5111/13.08.2015 г. с предмет доставка на пет броя железопътни моторни влекачи „лек тип“ на стойност 10 500 000 лева без ДДС, с платена по банков път авансово сумата от 2 520 000 лева с ДДС, от която 2 100 000 лева - данъчна основа и 420 000 лева - ДДС. Издадена била фактура за авансовото плащане №129228/01.09.2015 г., която била включена в дневника за покупки на ищеца и въз основа на която ползвал данъчен кредит в размер на 420000 лева. Поради цялостно неизпълнение на договора от страна на ответното дружество същият бил развален от ищеца с писмо. На ищцовото дружество била преведена обратно само стойността на аванса от 2 100 000 лева, без начисления ДДС.

Във връзка с извършена проверка от НАП било установено несъответствие в подадената от ищеца справка – декларация за периода от 01.07.2016 г. до 31.07.2016 г. Констатирано било, че не е издадено кредитно известие от дружеството – ответник към фактурата за авансово плащане, а ищецът не бил извършил корекция на ползвания данъчен кредит за доставката. Бил даден 14-дневен срок, в който ищецът да подаде коригираща декларация и да внесе дължимите задължения. Във връзка с извършената на по-късен етап корекция на ползвания данъчен кредит, на ищеца била начислена лихва за забава в размер на 88 673.76 лева за периода 16.08.2016 г. – 14.09.2018 г., съгласно протокол от 27.09.2018 г. на НАП. Сумата била погасена от ищеца на 03.10.2018 г. С цел уреждане на финансовите взаимоотношения между страните, ответникът подписал споразумение, с което признал, че дължи на ищеца сумата от 420 000 лева, представляваща ДДС по кредитното известие и се съгласил да погаси същата на шест равни вноски, но плащане не последвало. Образувано било т.д. №1352/2018 г. на СГС, Т.О. VI - 22, по което било постановено решение №1044/07.06.2019 г. /не влязло в сила/, с което ответникът бил осъден да заплати на ищеца сумата от 420 000 лева, тъй като била платена на отпаднало основание. Счита, че е налице нарушение от страна на ответното дружество на разпоредбата на чл.115, ал.1 и ал.2 ЗДДС, съгласно която ответникът следвало в 5 – дневен срок от датата на разваляне на договора да издаде кредитно известие, в което да отрази промяната в размера на данъчната основа и размера на начисления данък. Едва след дадено указание от НАП ответникът издал на 31.08.2018 г. кредитно известие към фактурата. Предвид изложеното, се иска осъждането на ответника да заплати сумата от 5000 лева - частичен иск от сумата от общо 88673.76 лева - претърпяна от ищеца имуществена вреда, представляваща лихва за забава върху сумата от 420 000 лева за периода 16.08.2016 г. - 14.09.2018 г., начислена по протокол №П-29002918138275-073-001/27.09.2018 г. на НАП. Претендира разноски.

В срока по чл. 131 ГПК ответникът е подал писмен отговор, с който оспорва иска. Твърди, че не по негова вина, в частност – не по вина на счетоводителя на дружеството – ответник, ищецът е претърпял вреда. Счита, че нито дружество-ответник, нито негови служители следва да носят

отговорност за това, че ищецът не е спазил задълженията си към НАП, предвидени в данъчните разпоредби. След като същият предприел действия по разваляне на договора, бил длъжен и да възстанови изтегления от НАП ДДС, като коригира ползвания данъчен кредит. Начисляването на лихва се дължало единствено и само на бездействието на дружеството-ищец. Липсвала причинна връзка между неиздаването на кредитно известие от страна на ответника и задължението на ищеца да заплати лихви на НАП поради късно коригиране на ползвания данъчен кредит. Моли за отхвърляне на иска. Претендира разноски.

Въз основа на събраните по делото доказателства от състава на районния съд е прието следното:

На основание чл.153 вр. с чл.146, ал.1, т.3 и т.4 от ГПК като безспорни и ненуждаещи се от доказване са отделени обстоятелствата, че: между страните е бил сключен договор №5111/13.08.2015 г.; по същия е платена авансова сума в размер на 2 520 000 лева с ДДС, за което е издадена фактура №0000129228/01.09.2015 г.; същият е развален от ищеца; ищецът е ползвал данъчен кредит от 420 000 лева; ответникът е издал кредитно известие към фактурата на 31.08.2018 г.

Спорният въпрос между страните е налице ли е противоправно поведение на ответника /бездействие – несвоевременното издаване на кредитно известие/, което да е станало причина за възникване на процесното задължение за плащане на лихви за ищеца /респ. вреда, погасена чрез прихващане с акта от 03.10.2018 г./.

Предвид събраните доказателства и приложимата нормативна уредба, се споделя извода на първоинстанционния съд, че не се установяват всички елементи от фактическия състав на претенцията за вреди.

Съгласно приетото с Постановление № 7/58 от 29.12.1958 г. на ПВС, отговорността по чл.49 ЗЗД е за чужди виновни противоправни действия; тя има обезпечително-гаранционна функция; тази отговорност не произтича от вината на лицето, което е възложило работата.

ППВС №17/63 г. от 18.11.1963 г. в т.3 изрично посочва, че когато по договор между две предприятия едното е възложило на другото определена работа, при извършването на която настъпват вреди, за правилното разрешение на въпроса за непозволеното увреждане е от значение да се изясни същността на сключения договор. Ако съгласно договора едното предприятие дължи на другото извършването на определена работа със свои работници, при негов контрол и организация на работа, отговорността за вредите от непозволено увреждане е в тежест на това предприятие. В този случай е без значение, че се извършва работа на първото предприятие. Ако обаче организацията на работата, ръководството и контролът ѝ принадлежат на предприятието, чиято работа се извършва от работници на друго предприятие, отговорността за непозволено увреждане е на предприятието,

чиято работа се извършва. ППВС №9/66 г. посочва, че вредите могат да са резултат и от бездействията на лица, за които работодателят отговаря. Към това Постановление препраща и решение №166/10.03.2010 г. по гр.д. №4284/2008 г. на ВКС, IV г.о. - с поред ППВС №9/1966 г., отговорността по чл. 49 ЗЗД е за вреди, причинени виновно от лицата, на които е възложено извършването на работата, като вината се изразява в умишленото или по непредпазливост причиняване на вредата. Върховният съд изтъква, че в някои случаи се касае до неспазване на правилата за извършване на възложената работа, а в други случаи до невземане на необходимите мерки за предотвратяване на увреждането; за възложителите бездействието е основание за отговорност за увреждането, когато то се изразява в неизпълнение на задължения, които произтичат от закона, от техническите и други правила и от характера на възложената работа. Според решение №964 по гр.д. № 124/1964 г. на I ГО, за да е налице отговорност по чл. 49 ЗЗД, е необходимо вредите да са резултат от виновно противоправно действие или бездействие на лице, ангажиращо отговорността на ответника, а решение № 131 от 1967 г. на ОСГК приема, че отговорността по чл. 45 ЗЗД и чл. 49 ЗЗД не се презумира, като вината е само един от елементите от фактическия състав при непозволеното увреждане и само тя се презумира. В този смисъл са и решение №538/19.12.2012 г. по гр.д. №208/2012 г. на ВКС, IV г.о., решение №104/15.05.2014 г. по гр.д. № 5422/2013 г. на ВКС, III г.о. и др.

Според последното посочено решение, фактическият състав, който поражда отговорността, включва виновно противоправно действие или бездействие от страна на лице, на което е възложено извършване на някаква работа и причиняване на вреда при или по повод изпълнението ѝ. Тази отговорност не се презумира, тя възниква само когато изпълнителят на възложената работа причини вреда, като резултат на виновното му и противоправно поведение. Решение №249/16.11.2016 г. по гр.д. №902/2016 г. на ВКС, IV г.о., доразвива тезата: Отговорността по чл. 49 ЗЗД е за чужди виновни действия. Възложителят на работата отговаря пред пострадалия за вредите, които са му причинени поради виновното поведение на изпълнителя. Изпълнителят отговаря за преките и непосредствени вреди от своето виновно поведение, а възложителят – за неполагане на дължимата грижа при избора на изпълнител. Пострадалият съпричинява увреждането си, когато и негово поведение е в причинна връзка с вредата, без това поведение да прекъсва причинната връзка между вредата и поведението на изпълнителя на работата. Ако тази връзка е прекъсната, то е налице самоувреждане, което изключва отговорността по чл. 49 ЗЗД на възложителя на работата. В този смисъл е задължителната практика на ВКС – решение №538 от 19.12.2012 г. по гр. дело №208/2012 г. на ВКС, IV г.о. и решение №465 от 28.12.2012 г. по гр. дело №1157/2011 г. на ВКС, IV г.о.

Според решение №182/26.01.2021 г. по дело №573/2020 г. на ВКС, съобразно разпоредбата на чл. 154, ал.1 ГПК всяка страна е длъжна да установи фактите, на които основава своите искания или възражения. Когато

ищецът основава своите искания на твърдения, че е претърпял вреди в резултат на виновно, противоправно действие или бездействие на ответника или негови служители, той следва да установи, че ответникът или неговите служители са осъществили противоправното действие или бездействие (неполагане на дължимата грижа), настъпилите вреди и причинната връзка между поведението им и вредите. Вината се предполага (чл. 45, ал.2 ЗЗД) до доказване на противното и това доказване е в тежест на ответника, а ищецът следва да установи всички останали елементи от фактическия състав на чл. 45 ЗЗД. Ищецът, с всички доказателствени средства, следва да установи увреждащото деяние, вредите и причинно-следствената връзка между тях така, че от анализа на доказателствата съдът да може да изведе еднозначен извод за наличието им. Чрез пълно и главно доказване ищецът следва да установи истинността на твърденията си за релевантните факти. В случая ищецът не е провел такова доказване за противоправно поведение на служител на ответника.

Няма спор и се установява, че ищецът е ползвал правото на данъчен кредит. След разваляне на договора, ответникът е издал кредитно известие, но това е станало в много по-късен момент - на 31.08.2018 г. Нарушение от негова страна на изискванията на чл. 115, ал. 1 и ал. 2 ЗДДС има. Споделя се обаче, че това не може да се приеме за причина, поради която жалбоподателят не е направил корекция на ползвания данъчен кредит за доставката в данъчния период, през който са възникнали обстоятелствата за това, а именно юли 2016 г. /данъчен период, през който договорът е развален от страна на ищеца, а ответникът е бил уведомен за това/.

Съгласно чл. 78, ал.1 и ал.2 ЗДДС /в редакцията от 2006 г., действала през процесния период от 2016 г./, регистрираното лице е длъжно да коригира размера на ползвания данъчен кредит при изменение на данъчната основа или при разваляне на доставката, както и при промяна на вида на доставката. Корекцията се извършва в данъчния период, през който са възникнали обстоятелствата по ал. 1, с отразяването на документа по чл. 115 или на новия документ по чл. 116, с който е извършена корекцията, в дневника за покупките и в справка-декларацията за съответния данъчен период. В настоящия случай именно жалбоподателят е регистрирано лице (данъчно задължено лице по смисъла на чл.3, ал.1 от ЗДДС). Той е бил длъжен да коригира размера на ползвания данъчен кредит при разваляне на договора в данъчния период, в който са възникнали обстоятелствата за това. Същият е следвало да издаде протокол в съответствие с действащата към онзи момент норма на чл. 117 ЗДДС, при което да си самоначисли и да коригира размера на ползвания данъчен кредит. Жалбоподателят е знаел, че е ползван данъчен кредит, че са възникнали нови обстоятелства – развален е договора, като следва да се внесе ДДС. Справки декларации по ЗДДС се подават от данъчно задължените лица с цел да се реализира администрирането на ДДС. Независимо от по – късното издаване на кредитно известие, този, който определя размера на данъчното задължение за

съответният период, е жалбоподателят. ЗДДС е предвидил възможност за корекции в случаи като настоящия, от които *****“ е могло да се възползва, но не го е направило. Правилен е извода, че несвоевременното издаване на кредитно известие от страна на „*****“ не може да се приеме за обстоятелство, освобождаващо жалбоподателя от задълженията му по закон. Няма причинна връзка между неиздаване навреме на кредитното известие и липсата на изпълнение по коригиране размера на данъчния кредит от страна на ищеца, наложената му санкция е в пряка причинно – следствена връзка само със собственото му неизпълнение на задълженията му по ЗДДС и в частност – на чл. 78 ЗДДС (в действащата към онзи момент редакция). Вредите в размер на начислената лихва не произтичат от поведение /бездействие/ на ответника, респективно – негови работници или служители.

За да бъде уважен предявеният иск за имуществени вреди, законът изисква пълно и главно доказване на елемент от фактическия състав на претенцията – пряка и непосредствена причинна връзка между противоправното деяние и настъпилите вреди. Такава по делото не е налице – вредите в размер на начислената лихва настъпват поради собственото неизпълнение на ДП да коригира размера на ползвания данъчен кредит, което е негово задължение по закон, а не се дължи на самото неиздаване на документа от страна на ответника.

Не могат да се споделят доводите на жалбоподателя, че спорният въпрос по делото е единствено налице ли е такова противоправно поведение на ответника, което да е довело пряко и да е станало причина за възникване на процесното задължение за плащане на лихви за ищеца. Както вече се посочи в цитираната съдебна практика, в тежест на страната е да докаже увреждащото деяние, вредите и причинно-следствената връзка между тях така, че от анализа на доказателствата съдът да може да изведе еднозначен извод за наличието им. В случая е налице вреда, която е в резултат от неизпълнение на задълженията на данъчно задължено лице, което само определя размерът на дължимия ДДС.

Не се възприемат и доводите във въззивната жалба, касаещи акта на ВАС. Казусът е различен, тъй като страната не е знаела за издаване на кредитно известие, като даденото разрешение не може да се приложи в настоящия случай. Още повече, че инициативата за прекратяване на договора, респективно – възникване на данъчното събитие, е била именно на жалбоподателя.

Не се възприемат и доводите, касаещи цитираното от районния съд решение на СЕС. Напротив – същото намира приложение в настоящия случай.

По изложените съображения жалбата е неоснователна, първоинстанционното решение – правилно и законосъобразно, като следва да се потвърди.

Разноски са поискани от страните, като, с оглед изхода на делото, следва да се присъдят единствено на въззиваемата страна в размер на 1500 лв. за адвокатско възнаграждение съобразно приложения списък, за което е отбелязано в договора за правна защита, че е платено в брой.

Воден от гореизложеното и на основание чл.272 ГПК, Пловдивският окръжен съд, V граждански състав,

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА решение №262187/06.08.2021 г., постановено по гражданско дело №17989/2019 г. по описа на Районен съд Пловдив, XXI граждански състав.

ОСЪЖДА Държавно предприятие „*****“, със седалище и адрес на управление ***** да заплати на ***** , направените разноски за въззивното производство в размер на 1500 (хиляда и петстотин) лева.

РЕШЕНИЕТО не подлежи на обжалване съгласно [чл. 280, ал.3, т.1 от ГПК](#).

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____